

مؤسسه فرهنگی هنری
دیباگران تهران

به نام خدا

برنامه ریزی، کنترل پروژه و آنالیز ریسک پروژه ها با **Microsoft Project, Primavera Risk Analysis**

براساس بخشنامه به دستگاههای اجرایی مهندسان مشاور، دستورالعمل
تعیین حق الزحمه خدمات نظارت شماره

۱۴۰۲/۱۱۴۶۶۰

مؤلف:

آریو زندی

هرگونه چاپ و تکثیر از محتویات این کتاب بدون اجازه کتبی
ناشر ممنوع است. متخلفان به موجب قانون حمایت حقوق
مؤلفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

عنوان کتاب: برنامه ریزی، کنترل پروژه و آنالیز ریسک پروژه ها با

Microsoft Project, Primavera Risk Analysis

براساس بخشنامه به دستگاههای اجرایی مهندسان مشاور، دستورالعمل تعیین حق الزحمه خدمات نظارت شماره ۱۴۰۲/۱۱۴۶۶۰

مولف: آریو زندی

ناشر: موسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران

ویراستار: مهدیه مخبری

صفحه آرایی: نازین نصیری

طراح جلد: داریوش فرسایی

نوبت چاپ: اول

تاریخ نشر: ۱۴۰۳

چاپ و صحافی: صدف

تیراژ: ۱۰۰ جلد

قیمت: ۳۷۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۱۸-۷۳۸-۵

نشانی واحد فروش: تهران، خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه

- تقاطع شهداي ڙاندارمري - سلاک - ۱۵۸

- طبقه دوم - واحد ۴ تلفن ها: ۰۲۰۸۵۱۱-۶۶۹۶۵۷۴۹

فروشگاههای اینترنتی دیباگران تهران:

WWW.MFTBOOK.IR

www.dibagaran Tehran.com

dibagaran_publishing نشانی اینستاگرام دیبا

@mftbook نشانی تلگرام: @mftbook

هر کتاب دیباگران، یک فرصت جدید علمی و شغلی.

هرگوشی همراه، یک فروشگاه کتاب دیباگران تهران.

از طریق سایتهای دیباگران، در هر جای ایران به کتابهای ما دسترسی دارید.

فهرست مطالب

۱۳	مقدمه ناشر
۱۴	مقدمه مؤلف

بررسی اجمالی مبانی دانش مدیریت پروژه براساس استاندارد پیمایک

فصل اول

۱۶	اصول برنامه‌ریزی
----	------------------

۱۶	تعاریف پایه
۱۶	تعريف پروژه
۱۹	آغاز پروژه‌ها
۲۲	اهمیت مدیریت پروژه
۲۴	ارتباط مدیریت پروژه، برنامه، پورتفولیو، و فعالیت‌ها
۲۶	عملیات و مدیریت پروژه
۲۷	مدیریت پروژه سازمانی و استراتژی‌ها
۲۸	چرخه حیات پروژه و توسعه
۲۹	فازهای پروژه
۳۱	فرآیندهای مدیریت پروژه
۳۱	گروه‌های فرآیندی مدیریت پروژه
۳۴	حوزه‌های دانش مدیریت پروژه

فصل دوم

۳۶	مدیریت محدوده پروژه
----	---------------------

۳۷	مفاهیم کلیدی برای مدیریت محدوده پروژه
۳۸	برنامه‌ریزی مدیریت محدوده
۳۸	برنامه‌ریزی محدوده، ورودی‌ها
۳۹	برنامه‌ریزی مدیریت محدوده: ابزارها و تکنیک‌ها
۳۹	برنامه‌ریزی مدیریت محدوده: خروجی‌ها
۴۰	تعريف محدوده
۴۰	تعريف محدوده: ورودی
۴۰	عوامل محیطی سازمانی

۴۱	دارایی‌های فرآیندی سازمان
۴۱	تعريف محدوده: ابزارها و تکنیک‌ها
۴۲	تعريف محدوده: نتایج
۴۳	بهروزرسانی استاد و مدارک پروژه
۴۴	ایجاد WBS
۴۴	ایجاد WBS: ورودی
۴۴	دارایی‌های فرآیندی سازمان
۴۵	ایجاد WBS: ابزارها و تکنیک‌ها
۴۷	ایجاد WBS: خروجی

فصل سوم

۴۹	شیوه‌های ساخت
۴۹	صنعت ساخت‌وساز
۵۰	پروژه ساخت‌وساز
۵۰	مراحل پروژه

فصل چهارم

۵۳	سیستم مدیریت پروژه
۵۳	ویژگی‌های مدیریت پروژه
۵۳	مدیریت زمان و هزینه
۵۴	برنامه زمان‌بندی و برنامهریزی
۵۴	روش مسیر بحرانی
۵۵	مانیتور کردن زمان و کنترل زمان
۵۵	سیستم هزینه پروژه
۵۵	تخمین پروژه
۵۶	مدیریت منابع

فصل پنجم

۵۷	ساختار شکست‌کار، فعالیت‌ها
۵۷	مفهوم تحويل شدنی
۵۹	قاعده ۱۰۰ درصد
۶۱	آیا این ساختار شکست کار درست است؟
۶۲	شیوه نام‌گذاری عناصر براساس قاعدة ۱۰۰ درصد
۶۳	آیا نام‌گذاری‌ها صحیح هستند؟
۶۳	مبنا بر تحويل شدنی‌ها

شیوه نامگذاری عناصر براساس مبنابودن تحويل شدنی‌ها	۷۱
دیوارهای داخلی طبقه سوم اجرای دیوارهای داخلی طبقه سوم	۷۱
فرآیند تهیه ساختار شکست کار براساس استاندارد پمپاک	۷۲
کیفیت ساختار شکست کار	۷۴
تأثیر ارکان پروژه در گستره	۷۴
مدیریت‌پذیری ساختار شکست کار	۷۶
روش مسیر بحرانی	۷۶
فاز برنامه‌ریزی	۷۷
فعالیت‌ها	۷۸
منطق برنامه	۷۸
برنامه‌ریزی آغاز به پایان	۷۹
برنامه‌ریزی از بالا به پایین و ساختار شکست کار	۷۹
مراحل کلیدی در روش مسیر بحرانی	۸۰
انواع وابستگی یا پیش‌نیازی	۸۰
انواع روابط	۸۱
وقفه	۸۲
تعجیل	۸۲
نمونه‌هایی برای درک بهتر روابط	۸۳
قوانين تدوین روابط	۸۴
شناوری	۸۵
انواع شناوری	۸۵
مزایای روش مسیر بحرانی	۸۷
روش عملی مسیر بحرانی	۸۸
ایجاد شبکه پروژه	۹۲
شبکه برداری	۹۲
محاسبات زمان‌بندی رفت‌وبرگشت	۹۴
شناوری کل یا تجمعی رویداد	۹۵
شبکه گرهی	۹۶

فصل ششم

زمان‌بندی پروژه	
تخمین مدت زمان انجام فعالیت‌ها	۱۰۴
قوانينی برای تخمین مدت فعالیت	۱۰۴
تخمین مدت فعالیت	۱۰۵
مدت زمان فعالیت: ورودی‌ها	۱۰۶

۱۰۷ مدت زمان انجام فعالیت: ابزارها و تکنیک‌ها

فصل هفتم

۱۱۰ منابع و هزینه پروژه

۱۱۰	مدیریت هزینه پروژه
۱۱۱	برآورد هزینه
۱۱۱	مبانی برآورد هزینه
۱۱۱	تعیین بودجه
۱۱۲	مراحل مدیریت هزینه پروژه
۱۱۲	مدیریت منابع پروژه
۱۱۳	مدیریت منابع: ورودی‌ها
۱۱۴	مدیریت منابع: ابزارها و تکنیک‌ها
۱۱۴	ارائه اطلاعات
۱۱۵	نظریه سازمانی
۱۱۵	مدیریت منابع برنامه‌ریزی شده: خروجی‌ها
۱۱۶	منشور تیم
۱۱۷	بهروزرسانی استناد و مدارک پروژه
۱۱۷	تخمین منابع لازم برای اجرای پروژه
۱۱۷	بهینه‌سازی منابع، تسطیح منابع
۱۱۸	دو عنصر اصلی تسطیح منابع
۱۱۹	ساختار تسطیح منابع
۱۱۹	تکنیک‌های تسطیح منابع

فصل هشتم

۱۲۱ چگونه یک پروژه را تخمین بزنیم

۱۲۲	متره و انواع آن
۱۲۲	تعریف متره
۱۲۳	انواع متره
۱۲۴	برآورد و انواع آن
۱۲۴	تعریف برآورد
۱۲۴	متره و برآورد چیست؟
۱۲۴	انواع برآورد و صورت‌وضعيت
۱۲۵	اصطلاحات متره و برآورد

فصل نهم

نمونه تخمین پروژه

۱۲۷	مثال تخمین پروژه با استفاده از روش مسیر بحرانی
۱۲۷	مرحله ۱: ساختار شکست کار و فعالیت‌ها
۱۲۹	مرحله ۲: تخمین فعالیت‌ها
۱۳۱	مرحله ۳: ترسیم نمودار شبکه
۱۳۲	مرحله ۴: تسطیح منابع
۱۳۳	مرحله ۵: فشرده‌سازی برنامه

فصل دهم

مدیریت ریسک پروژه

۱۳۵	مفاهیم و تعاریف
۱۳۵	تعريف ریسک
۱۳۶	مفاهیم کلیدی مدیریت ریسک پروژه
۱۳۷	فرآیند برنامهریزی مدیریت ریسک
۱۳۷	شناسایی ریسک
۱۳۸	عدم قطعیت

فصل یازدهم

ارزش کسب شده

۱۴۱	تعاریف پایه
۱۴۲	آنالیز انحرافات
۱۴۲	آنالیز پیش‌بینی آینده پروژه
۱۴۴	شخص عملکرد در پایان کار
۱۴۶	مثال
۱۴۷	مزایای پیاده‌سازی EVM

MICROSOFT PROJECT

بخش اول، برنامهریزی

تدوین برنامه قطعی پروژه

فصل دوازدهم

محیط PROJECT

۱۴۹	آشنایی با نمای استاندارد نرم‌افزار
۱۵۰	زبانه

۱۵۰ نمای گانت

فصل سیزدهم

۱۵۳ تنظیمات پایه

۱۵۳ تاریخ شروع، تعریف تقویم پروژه

فصل چهاردهم

۱۶۵ شروع مدل سازی

۱۶۵ ثبت ساختار شکست کار و فعالیت‌ها، گروه‌بندی

۱۶۵ ساخت آیتم‌ها

۱۶۶ پاککردن آیتم

۱۶۸ مایل استون

۱۶۹ ایجاد، ویرایش و اختصاص کد به فعالیت‌ها

فصل پانزدهم

۱۷۱ مدت زمان فعالیت‌ها

۱۷۱ تعیین شیوه تبدیل واحدها

۱۷۲ ثبت زمان انجام فعالیت

۱۷۲ نمایش مدت زمان در گانت چارت

۱۷۴ انواع فعالیت

۱۷۵ ایجاد وابستگی فعالیت‌ها به زمان یا منبع

۱۷۵ دستور Effort Driven برای فعالیت‌های پروژه

۱۷۵ شمیسی‌سازی نمای گانت

فصل شانزدهم

۱۷۹ روابط

۱۷۹ ماهیت روابط

۱۷۹ محدودیت‌های تعریف روابط در Project

۱۸۰ تعریف روابط در Project

۱۸۲ کنترل شناوری‌ها

فصل هفدهم

۱۸۳ تعریف و تخصیص منابع

۱۸۳ کدام پروژه بهتر است؟ با منبع یا بدون منبع

۱۸۳ مفهوم منبع در پروژه

۱۸۴.....	نوع منابع در Project
۱۸۴.....	تعریف منبع
۱۸۵.....	فیلدهای موجود در نمای Resource Sheet
۱۸۶.....	تعریف دسترسی متغیر و هزینه متغیر برای منبع
۱۸۸.....	تخصیص زمان کاری اختصاصی به منبع
۱۸۹.....	تخصیص منابع تعریف شده به فعالیت ها
۱۹۱.....	تخصیص منابع به فعالیت ها از طریق فهرست بهای اینیه
۱۹۳.....	تسطیح منابع
۱۹۵.....	تنظیمات تسطیح

فصل هجدهم

۱۹۷.....	پروژه مبنا
۱۹۷.....	پروژه مبنا
۱۹۷.....	پروژه های مبنا
۱۹۸.....	ذخیره پروژه مبنا
۱۹۹.....	پاک کردن پروژه مبنا
۱۹۹.....	به روزرسانی پروژه مبنا

فصل نوزدهم

۲۰۰.....	هزینه، بودجه و پیشرفت پیش‌بینی شده
۲۰۰.....	محاسبه هزینه پروژه با استفاده از فیلد Cost
۲۰۰.....	تعریف بودجه
۲۰۱.....	تهییه گزارش مالی جریان نقدی پروژه در پایان برنامه‌ریزی
۲۰۳.....	ترسیم نمودار پیشرفت پیش‌بینی شده پروژه

فصل بیستم

۲۰۶.....	چاپ
۲۰۷.....	تنظیمات عمومی چاپ
۲۰۷.....	تنظیمات صفحه

PRIMAVERA RISK ANALYSIS

آنالیز ریسک پروژه

فصل بیست و یکم

۲۱۲.....	آنالیز ریسک پروژه
۲۱۲.....	آنالیز ریسک برنامه قطعی پروژه و بررسی احتمالات

۲۱۴.....	توزیع مثلثی.....
۲۱۵.....	نرمافزار Primavera Risk Analysis
۲۱۵.....	آنالیز ریسک پروژه با استفاده از Primavera Risk Analysis
۲۱۶.....	رابط کاربری Primavera Risk Analysis
۲۱۸.....	رابط کاربری Risk analysis
۲۱۹.....	عدم قطعیت زمان بندی.....
۲۲۰.....	عدم قطعیت فعالیت
۲۲۱.....	اجرای آنالیز ریسک از طریق شبیه سازی
۲۲۱.....	آنالیز عدم قطعیت زمان بندی
۲۲۲.....	عدم قطعیت تاریخ پایان پروژه
۲۲۴.....	آنالیز عدم قطعیت تاریخ آغاز پروژه
۲۲۴.....	آنالیز عدم قطعیت زمان اختصاص یافته به فعالیت ها
۲۲۵.....	آنالیز عدم قطعیت هزینه
۲۲۵.....	عدم قطعیت هزینه ناشی از عدم قطعیت هزینه منبع
۲۲۸.....	تنظیمات آنالیز ریسک و نتایج حاصله
۲۲۹.....	عدم قطعیت هزینه ناشی از عدم قطعیت مقدار منبع
۲۳۱.....	جریان نقدی احتمالی پروژه
۲۳۱.....	ثبت ریسک ها

MICROSOFT PROJECT

بخش دوم، ثبت داده های واقع

فصل بیست و دوم

۲۳۳.....	ثبت داده های واقعی
۲۳۴.....	صورت وضعیت
۲۳۴.....	نحوه تنظیم صورت وضعیت ها
۲۳۴.....	صورت وضعیت فهرست بهایی
۲۳۵.....	صورت وضعیت مترمربع
۲۳۶.....	کارهای مازاد
۲۳۶.....	مصالح پایکار
۲۳۶.....	انواع صورت وضعیت از لحاظ قطعیت
۲۳۷.....	صورت وضعیت موقت
۲۳۷.....	صورت وضعیت ماقبل آخر
۲۳۷.....	صورت وضعیت قطعی
۲۳۸.....	نکات مهم تنظیم صورت وضعیت
۲۳۹.....	دوره زمانی کنترل پروژه

۲۴۰.....	تنظیمات ثبت داده‌ها واقعی
۲۴۱.....	ثبت داده‌های واقعی از طریق Gant

MICROSOFT PROJECT

بخش سوم، آنالیز پروژه

فصل بیستوسوم

۲۴۴ ارزش کسب شده

۲۴۴.....	آنالیز پروژه با استفاده از روش ارزش کسب شده
۲۴۷.....	گزارش ارزش کسب شده

فصل بیستوچهارم

۲۵۰ COMPARE PROJECTS & EXPORT TO EXCEL

۲۵۰.....	تهیه گزارش مقایسه‌ای دو فایل Project
۲۵۲.....	Export to Excel

فصل بیستوپنجم

۲۵۵ SUBPROJECT

۲۵۵.....	برنامه‌ریزی و کنترل چند پروژه مرتبط به شکل جداگانه و یکجا
۲۵۶.....	فایل‌های ایجاد شده

فصل بیستوشنسم

۲۵۸ گزارش‌ها

۲۵۸.....	گزارش‌های داخلی
۲۵۹.....	آیتم‌های موجود در گزارش‌های داخلی
۲۶۱.....	گروه Dashboards
۲۶۴.....	گروه Resources
۲۶۵.....	گروه Costs
۲۶۷.....	گروه In Progress
۲۶۸.....	گزارش‌های خارجی
۲۶۹.....	فهرست تهیه گزارش
۲۷۱.....	Project Workshops
۲۷۱.....	استخراج مواد قراردادی
۲۷۱.....	فرآیند برنامه‌ریزی
۲۷۱.....	استخراج فعالیت‌ها
۳۱۵.....	فهرست منابع

۳۱۸.....	تخصیص منابع
۳۳۴.....	محاسبه پیشرفت پیش‌بینی شده
۳۳۴.....	محاسبهCash Flow
۳۳۵.....	فرآیند اجرا
۳۳۶	فهرست منابع

مقدمه ناشر

خط مشی انتشارات مؤسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران در عرصه کتاب های با کیفیت عالی است که بتواند خواسته های بر روز جامعه فرهنگی و علمی کشور را تا حد امکان پوشش دهد.

هر کتاب دیباگران تهران، یک فرصت جدید شغلی و علمی

حمد و سپاس ایزد منان را که با الطاف بیکران خود این توفیق را به ما ارزانی داشت تا بتوانیم در راه ارتقای دانش عمومی و فرهنگی این مرز و بوم در زمینه چاپ و نشر کتب علمی و آموزشی گامهایی هر چند کوچک برداشته و در انجام رسالتی که بر عهده داریم، مؤثر واقع شویم.

گستردگی علوم و سرعت توسعه روزافزون آن، شرایطی را به وجود آورده که هر روز شاهد تحولات اساسی چشمگیری در سطح جهان هستیم. این گسترش و توسعه، نیاز به منابع مختلف از جمله کتاب را به عنوان قدیمی ترین و راحت ترین راه دستیابی به اطلاعات و اطلاع رسانی، بیش از پیش برجسته نموده است.

در این راستا، واحد انتشارات مؤسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران با همکاری اساتید، مؤلفان، مترجمان، متخصصان، پژوهشگران و محققان در زمینه های گوناگون و مورد نیاز جامعه تلاش نموده برای رفع کمبودها و نیازهای موجود، منابعی پُربار، معتربر و با کیفیت مناسب در اختیار علاقمندان قرار دهد.

کتابی که در دست دارد تألیف "جناب آقای آریو زندی" است که با تلاش همکاران ما در نشر دیباگران تهران منتشر گشته و شایسته است از یکایک این گرامیان تشکر و قدردانی کنیم.
با نظرات خود مشوق و راهنمای ما باشید

با ارائه نظرات و پیشنهادات و خواسته های خود، به ما کمک کنید تا بهتر و دقیق تر در جهت رفع نیازهای علمی و آموزشی کشورمان قدم برداریم. برای رساندن پیام هایتان به ما از رسانه های دیباگران تهران شامل سایتها فروشگاهی و صفحه اینستاگرام و شماره های تماس که در صفحه شناسنامه کتاب آمده استفاده نمایید.

مدیر انتشارات

مؤسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران
dibagaran@mftplus.com

مقدمه مؤلف

کتاب حاضر بر اساس بخشنامه به دستگاه‌های اجرایی و مهندسان مشاور، دستورالعمل تعیین حق‌الزحمه خدمات نظارت، شماره ۱۴۰۲/۱۱۴۶۶۰ تهیه شده و روش‌های اجرایی زیر را در بخشنامه پوشش می‌دهد:

خدمات نظارت در دوره قبل از اجرا شامل: خدمات مدیریت پروژه هماهنگی و یکپارچگی، تهیه ساختار شکست کار، مدیریت ریسک،

خدمات نظارت در حین اجرا شامل: مدیریت و برنامه‌ریزی زمان و منابع

تهیه گزارش شامل: تهیه گزارش ماهانه بر اساس سرفصل‌های دستورالعمل نظارت

اگر چه بخشنامه مذکور بیشتر ناظر به تعیین حق‌الزحمه مهندس مشاور است، اما برخی سرفصل‌های استاندارد آن ملاک عمل این کتاب قرار گرفته است. در ساختار کلی، کتاب به بخش‌های زیر تقسیم شده است:

فاز برنامه‌ریزی شامل: تهیه برنامه زمان‌بندی، منابع، هزینه، بودجه و پیشرفت پیش‌بینی شده.

فاز آنالیز ریسک شامل: عدم قطعیت زمان‌بندی، عدم قطعیت فعالیت، عدم قطعیت هزینه ناشی از مقدار و قیمت منبع.

فاز اجرا شامل: به روز رسانی برنامه با داده‌های واقعی، تحلیل ارزش کسب شده، تهیه گزارش بر اساس بخشنامه.

به دلیل کاربردی بودن کتاب، در فصول ابتدایی، مفاهیم براساس استاندارد PMBOK و متدولوژی Prince2 ارائه شده تا شناخت روشی را از منظر مفاهیم ایجاد کند، همچنین به جهت آشنایی با لغات و اصطلاحات مربوط به دانش مدیریت پروژه و با هدف آشنایی علاقه‌مندان به شرکت در آزمون PMP، این لغات و اصطلاحات نیز در قالب جداول، نمودارها، پانویس‌ها و در متن کتاب ارائه شده است. ذکر این نکته ضروری است که در فصول یاد شده تنها به ترجمه فارسی استاندارد بسنده شده و توضیح و شرحی بر آنچه PMI ارائه می‌کند، اضافه نشده است، بنابراین مجدداً تأکید می‌گردد آموزش مفهومی استاندارد PMBOK از گستره این کتاب خارج بوده و تنها بخش‌هایی از آن که در نرم‌افزارها کاربرد دارد، ارائه شده است.

نرم افزار Microsoft Project یکی از دو نرم‌افزار رایج در زمینه برنامه‌ریزی و کنترل پروژه است، همچنین نرم‌افزار Primavera Risk Analysis نیز ابزار یکی دیگر از بخش‌های مهم از مدیریت پروژه به نام مدیریت ریسک پروژه است، بنابراین به جهت پوشش قسمت‌هایی از دستورالعمل در این کتاب آموزش داده شده است. دو نرم‌افزار Microsoft Project و Primavera Risk Analysis اخیراً در این کتاب آموزش داده شده است.

پس از سال‌ها تدریس و انجام کار عملی در پروژه‌های گوناگون، برآن شدم تا نتیجه تجربیات چندین ساله را در اختیار جوانان میهمن قرار دهم، باشد که قدمی هرچند کوچک در راه توسعه و سربلندی وطنم برداشته باشم.

آریو زندی

www.linkedin.com/in/ario-zandi